

รธน. มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม
พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ บัญญัติให้เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงด้วยการหย่าหรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรส ให้ฝ่ายซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน เนื่องจากเมื่อคู่สมรสจดทะเบียนหย่าโดยเจตนาของคู่สมรสเองหรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนการสมรสอันเกิดจากเหตุอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นกรณีที่คู่สมรสไม่อาจใช้ชีวิตสมรสต่อกันได้อย่างเป็นปกติสุข ทั้งสองฝ่ายไม่มุ่งหมายที่จะเป็นคู่สมรสกันอีกต่อไป และการใช้ชื่อสกุลมีผลกระทบต่อผู้ร่วมใช้ชื่อสกุลนั้นทุกคนไม่เฉพาะแต่คู่สมรสเท่านั้น กฎหมายจึงต้องบัญญัติให้ฝ่ายซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับโดยไม่ระบุเจาะจงว่าคู่สมรสจะเป็นชาย หญิง หรือมีเพศสภาพอย่างไร อีกทั้งการที่คู่สมรสมีชื่อสกุลตรงกับบุตรไม่ใช่สาระสำคัญอันจะแสดงความสัมพันธ์ฉันบิดา มารดา และบุตรต่อกัน ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง จึงเป็นบทบัญญัติที่ให้บุคคลเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ให้สิทธิชายและหญิงเท่าเทียมกัน และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม

ย่อโดย นายกล้า สมุทวณิช
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ

นายสรรัชต์ เลี่ยมสุวรรณ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๕

นายปฐมพงษ์ คำเขียว
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๒

นางศรัณยา วีระกรพานิช
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี

นายอดิเทพ อูยยะพัฒน์
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ

นางสาวร่มปรางค์ สวมประจำ
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รักษาราชการแทน
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ